

FELJTON

AMERIČKI POGLED NA KRŠĆANSKO-ŽIDOVSKO ODNOS Antisemitizam je doveo do oklijevanja Židova da započnu susret s kršćanima, zbog toga je važno da kršćani učine prvi korak

PAUL HARING / CATHOLIC NEWS SERVICE

Ovaj feljton naglašava kako je došlo do preobrazbe odnosa kršćana i Židova te aktualnom kršćansko-židovskom dijalogu i njegovim perspektivama. Bavi se međuodnosom kršćanstva i židovstva, teološkim i kulturalnim odrednicama međureligijskoga dijaloga u svjetlu deklaracije Nostra aetate te na taj način želi pridonijeti razvoju dijaloga Katoličke Crkve i židovstva.

31.12.2022. / 14:26 / Ivan Tašev

Kakav je pogled na kršćansko-židovske odnose iz perspektive preko Atlantika? Postoji li jača podrška Izraelu i kršćansko-židovskome dijalogu u Sjedinjenim Američkim Državama? Hoće li novouspostavljena 37. vlada u Državi Izraela zbog izbora pojedinih ortodoksnih predstavnika židovstva u godinama koje slijede utjecati na kršćansko-židovske odnose? Neke su od tema za koje smo komentar zamolili predsjednika i izvršnoga direktora „The Philos Projecta“ Roberta Nicholsona. Riječ je o američkoj nevladinoj organizaciji koja djeluje od 2014. godine, a kao jednu od njezinih aktivnosti ističe se uspostavljanje vjerske i kulturne razmjene između Bliskoga istoka i Zapada.

Povezanost sa židovskim narodom

Cilj djelovanja „The Philos Projecta“ jest

Predsjednik i izvršni direktor „The Philos Projecta“ Robert Nicholson

pokazati kršćanima koliko su duboko povezani sa židovskim narodom – moralno, povijesno i kulturno. „Židovi i kršćani imaju neke duboke teološke razlike, ali ih ujedinjuje zajedničko poštovanje prema Svetom pismu i vrijednostima koje se u njemu nalaze. Cilj nije kršćane učiniti Židovima, već preusmjeriti kršćane na hebrejske temelje njihove vjere. Kršćani su ponekad isprva zbunjeni oko toga zašto bi Židovi trebali biti relevantni za njih. Ali svi kršćani razumiju, barem djelomično, da je Isus bio Židov i da je kršćanstvo došlo iz Jeruzalema. Dakle, počinjemo od toga“, govori Nicholson komentirajući rad te koliko su kršćani općenito prijemčivi za poruke

kršćansko-židovskoga dijaloga.

S jedne strane židovsko-kršćanski dijalog nikada nije bio snažniji zahvaljujući zajedničkim naporima među katoličkim, pravoslavnim i protestantskim kršćanima da iskorijene antisemitizam iz svojih tradicija, a s druge strane, antisemitizam buja diljem Zapada, što je siguran znak dubljih problema.

Kao bivšega američkoga marinca s diplomom hebrejskih studija na Sveučilištu Binghamton, Nicholson kaže da su Amerikanci spremniji prihvatiti takve ideje zbog jedinstvenoga hebrejskoga utemeljenja njihove zemlje. Ali kako postmodernost i dalje posrće, sve više Europljana shvaća zašto je važno vratiti se na početak kako bi se ponovno gradilo za budućnost.

Govoriti o povezujućim korijenima Židova i kršćana proces je koji je tekao različitim brzinama u različitim zemljopisnim područjima. Ocjenjujući trenutno stanje kršćansko-židovskoga dijaloga naš sugovornik iz SAD-a daje dvojak odgovor: s jedne strane židovsko-kršćanski dijalog nikada nije bio snažniji zahvaljujući zajedničkim naporima među katoličkim, pravoslavnim i protestantskim kršćanima da iskorijene antisemitizam iz svojih tradicija, a s druge strane, antisemitizam buja diljem Zapada, što je siguran znak dubljih problema. „Još je jedan veliki problem kontinuirana nesposobnost mnogih

kršćana da shvate središnju važnost zemlje i naroda za judaizam. Neki su kanalizirali povijesno neprijateljstvo kršćanstva prema judaizmu u politički animozitet prema židovskom samoodređenju u židovskoj domovini, ne shvaćajući da iz moralnih i praktičnih razloga židovski narod, kao i svi ljudi, zaslužuje vlastitu državu. Nema ništa loše u kritiziranju izraelske politike, ali protivljenje samom njegovom postojanju jedan je od oblika antisemitizma. Mnogi kršćani to još uvijek ne razumiju“, kaže Nicholson.

Cilj nije kršćane učiniti Židovima, već preusmjeriti kršćane na hebrejske temelje njihove vjere. Kršćani su ponekad isprva zbunjeni oko toga zašto bi Židovi trebali biti relevantni za njih.

I Židovi i kršćani pozvani su sudjelovati u djelo otkupljenja

Unatoč svemu, nemoguće je zanemariti bogatu, plodnu interakciju između judaizma i kršćanstva. Iako su kršćanstvo i židovstvo kroz povijest imali napete odnose, postoje mnoge dodirne točke između te dvije religije.

Govoreći o tome što dijele kršćani i Židovi, čelnik „The Philos Projecta“ podsjetio je na riječi židovskoga filozofa Martina Bubera: „Židovi i kršćani dijele knjigu i nadu“.

Robert Nicholson nastavlja: „Bio je u pravu. Biblija je očito mjesto preklapanja između naše dvije tradicije, a ne tek puki tekst. Unutar toga teksta nalaze se vrijednosti, priče i motivi koji su oblikovali duhovne i intelektualne temelje zapadne civilizacije. I naravno, dijelimo nadu, što će reći zajedničku ideju povijesti u kojoj je Bog aktivan u ljudskim aktivnostima, djelujući u povijesti kako bi doveo do otkupljenja i obnove svega u konačnoj uspostavi njegova kraljevstva na zemlji. Židovi i kršćani nikada ne mogu biti

pesimisti, niti mogu biti pasivni. Oba naroda, motivirana istim skupom vrijednosti i poštovanjem prema istom Bogu, pozvana su sudjelovati u tom velikom djelu otkupljenja koje prije svega počinje s poštovanjem i suosjećanjem prema bližnjemu. Postoje dublje stvari, duboki misteriji, povezani sa židovsko–kršćanskim odnosom koje samo odlučno proučavanje svetih spisa i svjetske povijesti može otkriti. Dovoljno je reći da sam uvjeren da Židovi i kršćani dijele zajedničku sudbinu koju samo Bog Izraela u potpunosti razumije.“

Židovi i kršćani nikada ne mogu biti pesimisti, niti mogu biti pasivni. Oba naroda, motivirana istim skupom vrijednosti i poštovanjem prema istom Bogu, pozvana su sudjelovati u tom velikom djelu otkupljenja.

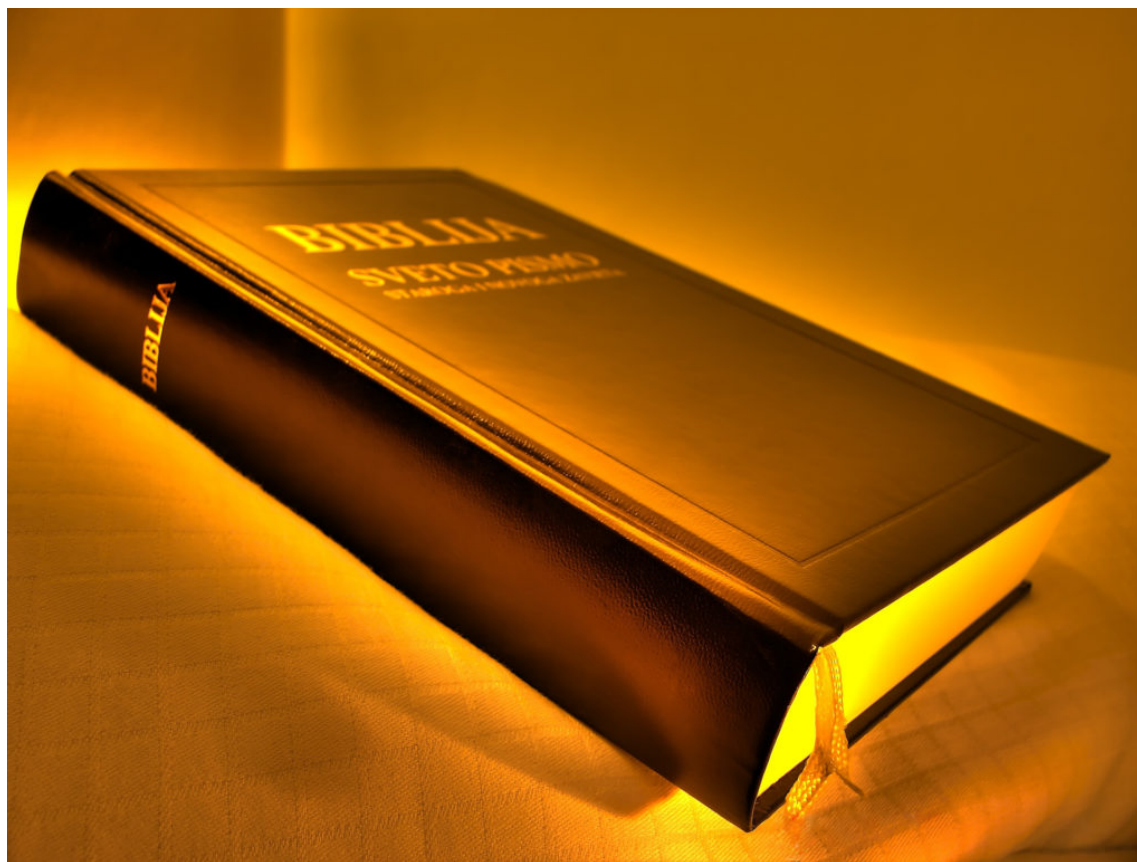
Nema zapadne civilizacije bez hebrejske tradicije

Produbljujući što je sve kršćanstvo baštinilo od židovstva, naš sugovornik jednostavno odgovara: sve! „Naravno, važno je razlikovati ‘judaizam’ od rabinskoga, ortodoksnoga, judaizma koji je nastao iz razdoblja Drugoga hrama. Na mnogo načina, kršćanstvo i rabinski judaizam iznikli su iz istoga korijena, svaki je krenuo različitim smjerom, svaki je dodao nove tekstove i ideje drevnoj religiji Judeje u prvom stoljeću. Najbolji način razmišljanja o dvjema religijama jest kao o braći – vrlo različitoj braći, čak i suparnicima, ali svejedno braći. Glavna stvar koju dijelimo zajednička je kozmologija, tj. zajednički način viđenja svijeta. Tu kozmologiju nazivam hebrejskom tradicijom: ideja da je osobni Bog poznat Abrahamu, Izaku i Jakovu izabrao poseban narod da igra jedinstvenu ulogu u povijesti i time donese otkupljenje, obnovu i uskrsnuće svijeta. Židovi i kršćani se ne slažu oko pojedinosti te priče, ali to je ta ‘velika priča’ – taj meta–narativ – koji povezuje naše dvije tradicije i pruža cjelokupnu osnovu za zapadnu civilizaciju. Drugim riječima, nema zapadne civilizacije bez hebrejske tradicije“, kaže Nicholson.

Duga povijest kršćanskoga antijudaizma i antisemitizma znači da Židovi oklijevaju započeti bilo kakav susret s kršćanima, netočno vjerujući da ih kršćani mrze. Zbog toga je važno da kršćani učine

prvi korak. Cilj tog susreta mora biti razumijevanje i prijateljstvo temeljeno na zajedničkim vrijednostima.

Proučavanje i susret – te dvije stvari Robert Nicholson vidi kao ključne da kršćani postanu svjesniji vlastite ukorijenjenosti u judaizam i zajedništva s njime. „Prvo što bi kršćani trebali učiniti jest proučavati Sveto pismo, proučavati povijest i, da, proučavati judaizam i židovski narod. Opet, cilj nije postati Židov. Cilj je ponovno se upoznati s našim otuđenim bratom u pripremi za obnovu veza. Sljedeće što kršćani trebaju učiniti jest započeti susret sa stvarnim Židovima – živim Židovima, Židovima koji žive oko nas i u Izraelu. Baš kao i svaki drugi narod, židovski je narod nevjerojatno raznolik i treba ga razumjeti u praksi, a ne u teoriji. Nažalost, duga povijest kršćanskoga antijudaizma i antisemitizma znači da Židovi oklijevaju započeti bilo kakav susret s kršćanima, netočno vjerujući da ih kršćani mrze. Zbog toga je važno da kršćani učine prvi korak. Cilj tog susreta mora biti razumijevanje i prijateljstvo temeljeno na zajedničkim vrijednostima – to je jednostavno. Iz prijateljstva dolazi suradnja, a iz suradnje će doći oživljavanje moralne tradicije koju Židovi i kršćani žele vidjeti vraćenu u naš slomljeni svijet.“

Prvo što bi kršćani trebali učiniti jest proučavati Sveto pismo, proučavati povijest i, da, proučavati

judaizam i židovski narod. Postoje dublje stvari, duboki misteriji, povezani sa židovsko-kršćanskim odnosom koje samo odlučno proučavanje svetih spisa i svjetske povijesti može otkriti.

Veće poštovanje tradicionalnih vrijednosti

Budući da je u prosinačkim danima 2022. godine u Izraelu uspostavljena nova Vlada s ortodoksnim predstavnicima židovstva pitali smo našega sugovornika hoće li to biti korak unazad u kršćansko-židovskim odnosima u Državi Izrael. „Prerano je reći hoće li sve veća zastupljenost ortodoksnih Židova u izraelskoj vladi omesti kršćansko-židovske odnose. Ali, općenito, nema razloga da to bude tako. Osobno nemam problema s vjernicima koji sudjeluju u javnom životu sve dok to čine s poštovanjem prema drugima. Bilo bi licemjerno da kršćani u Europi ili Americi žele veće poštovanje tradicionalnih vrijednosti u svojim zemljama dok kritiziraju Židove koji žele isto u svojoj“, zaključio je Nicholson iz „The Philos Projecta“.

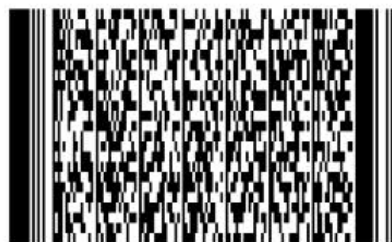
Autor: Ivan Tašev, novinar Glasa Koncila (itasev@glas-koncila.hr)

* Tekst je objavljen u sklopu projekta poticanja novinarske izvrsnosti Agencije za elektroničke medije. Dozvoljeno je prenošenje sadržaja uz objavu izvora i imena autora.

BUDI PRIJATELJ

*Skeniranjem koda podupirete naš rad
i prenosite svjetlo vjere.*

**Zato što je radio važan,
idemo digitalno!**

OIV
DAB+ Digital
Radio

PREDNOSTI ZA SLUŠATELJE

- bolja kvaliteta zvuka
- informacije na ekranu
- prilam bez smetnji
- potpuno besplatno za korisnike

Ključ: ser. nam tašev kršćansko-židovski odnosi

Daljnje korištenje vijesti u medijima samo uz prethodno odobrenje izdavača.
Sva prava pridržana © 2018 - 2022 Hrvatska katolička mreža